

בש"פ 4745/17 - מוראד יונס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4745/17

כבוד השופט מ' מזוז
מוראד יונס

לפני:
העותר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

עתירה לגילוי ראיה חסויה לפי סעיף 44(א) לפקודת
הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 בת"פ
11442-02-17 בבית המשפט המחוזי בחיפה

תאריך הישיבה: י"ט בתמוז התשע"ז (13.7.2017)

בשם העותר: עו"ד עלאא עתאמנה

בשם המשיבה: עו"ד חיים שוייצר

החלטה

1. לפני עתירה לגילוי ראיה חסויה לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות).

2. ביום 6.2.2017 הוגש נגד העותר, אזרח ישראלי תושב ערערה, כתב אישום בבית המשפט המחוזי בחיפה המייחס לו עבירות של החזקת נשק וסחר בנשק, לפי סעיפים 144(א) רישא ו- 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (ת"פ 11442-02-17). על-פי עובדות כתב האישום, בחודש יולי 2015 מכר העותר תת-מקלע מאולתר ("קרלו") שהחזיק ברשותו שלא כדין למוחמד זידאת, עבור אחיו, חסן זידאת - שניהם תושבי הרשות הפלסטינית ששהו בישראל

שלא כדין.

3. ברקע כתב האישום עומדת פרשה ביטחונית חמורה של התארגנות חוליית טרור לביצוע פיגועים בישראל, כאשר לעותר אינה מיוחסת מעורבות בהתארגנות ובפעילות של החוליה אלא אך האירוע של מכירת תת המקלע, אשר נחשף במסגרת חקירת חברי החוליה. כתבי אישום נפרדים הוגשו נגד חברי החוליה, לרבות אלה שהיו מעורבים ברכישת הנשק מהעותר, ובהם האחים זידאת, ובן-דודו של העותר ממדוח יונס, אזרח ישראלי תושב ערערה (להלן: ממדוח).

4. ביום 17.5.2017 חתם שר הביטחון על תעודות חיסיון בתיקים האמורים, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות. תעודת החיסיון שניתנה בעניינו של העותר (נספח 1 לעתירה) הטילה חיסיון על מידע מודיעיני חסוי הנוגע לחקירה בעניינו של העותר, לשם מניעת פגיעה בביטחון המדינה, למניעת חשיפה בין היתר של מקורות של שירות הביטחון הכללי (להלן: השב"כ), שיטות ודרכי פעולה, פעילות מבצעית, נהלי עבודה ודרכי השגת מידע של השב"כ, לרבות החומר אשר נאסף באמצעים אלה (להלן: תעודת החיסיון).

5. בעתירתו מבקש העותר כי בית משפט זה יורה למדינה להסיר את החיסיון שהוטל על החומר המודיעיני הנוגע לעניינו, וכן להעביר לידיו רשימה מלאה של חומר החקירה שנאסף בתיק, לרבות "אינדיקציה בדבר קיומם, כמו גם כמותם ותמצית מהותם של מסמכים אשר לא נמסרו לעיונה של ההגנה", וכן תיעוד חקירות שנערכו על ידי השב"כ וכל ראייה החוסה תחת תעודות החיסיון שיצאו בפרשה זו.

לטענת העותר, גוברים בנסיבות הענין האינטרס בדבר עשיית צדק וזכותו של העותר להליך הוגן על האינטרס בשמירה על ביטחון המדינה. כן נטען כי כתב האישום שהוגש נגד העותר מתבסס כולו על גרסת יתר המעורבים בפרשה, וכי עיון בפרפראזות שהועברו לידיו מעלה כי האחים זידאת שיקרו בחקירתם ואף הפלילו את בן-דודו ממדוח. משכך, נטען, נראה כי תחת תעודות החיסיון חוסה חומר חקירה שעשוי לתמוך בגרסתו, לפיה הוא הופלל על-ידי האחים זידאת, שלטענתו לא היה לו כל קשר עמם.

6. בדיון לפני הפנה בא כוח העותר לנימוקי עתירתו תוך שהדגיש כי הראיות המפלילות נגד העותר הן הודאתו של מוחמד ועדותם של חסאן וממדוח, הקושרים אותו למכירת הנשק, ולפיכך החומר המודיעיני החסוי, שלפי הפראפרזות פוגע שלכאורה במהימנותם של אלה, חיוני להגנתו.

בא כוח המדינה סקר את התשתית הראייתית, תוך שציין כי בתחילה לא חשפו המעורבים האחרים כי העותר היה מקור הנשק וייחסו זאת לפעיל טרור שמצא בינתיים את מותו, ורק לאחר מכן נחשפו הפרטים המלאים לגבי עסקת הנשק. נטען כי החומר המודיעיני נבחן בקפידה והועברו להגנה מספר פראפרזות העשויות לכאורה לסייע להגנה, ואולם מעבר לכך אין בחומר כל ראייה שהיא חיונית להגנת העותר או אף העשויה לסייע לו.

7. בשלב זה קיבלתי לעיוני את החומר וחסוי וכן שמעתי הסברים לגביו מבא כוח המדינה ומחקרי השב"כ ללא נוכחות בא כוח העותר.

8. לאחר עיון בחומר החסוי כאמור הגעתי לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות.
9. בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ) על התביעה לאפשר לנאשם לעיין במכלול חומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע, ולהעתיקו. לצד זאת קיימים חריגים על פי דין בדמות חסיונות ואינטרסים מוגנים אחרים. בענייננו מדובר ב"חיסיון לטובת המדינה", מטעמי ביטחון, המעוגן בהוראת סעיף 44 לפקודת הראיות.
10. כפי שכבר ציינתי לא מכבר (בש"פ 4873/17 נפתלי יפה נ' מדינת ישראל (6.7.2017), להלן: ענין יפה), סעיפים 44 ו-45 לפקודת הראיות תוקנו לאחרונה. נוסחו העדכני של סעיף 44(א) קובע לענייננו כדלהלן:
- "(א) אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל, ראייה אם ראש הממשלה או שר הביטחון הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בביטחון המדינה... אלא אם מצא שופט של בית המשפט העליון, על-פי עתירת בעל-דין המבקש גילוי הראיה, כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה, ובהליך פלילי - כי הראיה עשויה להועיל להגנת הנאשם ומידת התועלת שבה להגנה עולה על העניין שיש לא לגלותה, או שהיא חיונית להגנת הנאשם."
11. הסיפא לסעיף 44(א), המודגשת בציטוט דלעיל, הוספה בנוסח זהה בסעיפים 44 ו-45, במסגרת תיקון רחב לפקודת הראיות ולחסד"פ בנושא חומר מודיעיני (חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 75, התשע"ו-2016, ס"ח התשע"ו 1140). כפי שהערתי בענין יפה, התוספת האמורה מהווה למעשה הבהרה וקונקרטיזציה, בנוגע להליך פלילי, של המבחן הכללי הקבוע בסעיפים אלה לגבי חשיפת חומר חסוי: "כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה".
- בפסקה שהוספה נקבע אפוא כי מקום שהראיה החסויה "חיונית להגנת הנאשם", אזי הכף נוטה לטובת חשיפת המידע החסוי (תוך שהמדינה רשאית להחליט על חזרה מכתב האישום כדי להימנע מחשיפת המידע). לעומת זאת, מקום שהראיה עשויה "להועיל להגנת הנאשם", אך אינה בגדר ראייה "חיונית" להגנתו, יש לערוך איזון בין מידת התועלת להגנת הנאשם לבין עוצמת האינטרס הציבורי המוגן על ידי תעודת החיסיון. בית משפט זה עמד לא פעם בפסיקתו על משמעותה של ראייה שהיא "חיונית" להגנת הנאשם ונקבע כי "המבחן לחיוניותה של ראייה להגנתו של נאשם הוא אם יש בה "פוטנציאל מזכה", קרי, אם הראייה עשויה לעורר ספק סביר באשמתו (פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (24.2.2010); ענין יפה)
12. בענייננו, לאחר עיון בחומר החסוי תחת תעודת החיסיון השתכנעתי כי אינו כולל ראיות חיוניות להגנת העותר, ולכאורה גם כל שיכול להועיל להגנתו הועבר לידיעתו במסגרת הפראפרזות שנמסרו לו; ומכל מקום, האינטרס של ביטחון המדינה לחיסוי החומר גובר. בנסיבות אלה אין מנוס מדחיית העתירה.
13. סוף דבר: העתירה נדחית.

ניתנה היום, י"ט בתמוז התשע"ז (13.7.2017).

ש ו פ ט
